

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра загальновійськових дисциплін**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
навчальної дисципліни
«СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ ТА ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором курсанта (студента)

Рік набору – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Стрілецька зброя та вогнева підготовка» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 15 с.

Розробник:

Петрук Олег Васильович – старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 13 від 22.06.2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 13 від 21 червня 2022 року).

Начальник кафедри – Корольов Станіслав Сергійович, кандидат історичних наук, доцент.

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	8
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	8
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання.....	9
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	10
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	12
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	13

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Стрілецька зброя та вогнева підготовка» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 2,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	За вибором студента
Кількість модулів – 2		Рік підготовки: 2021-2022
Загальна кількість годин - 60	Рівень освіти – другий (магістерський)	семестр 1,2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента 2-6		Лекції 12 год.
		Практичні/ семінарські заняття 18 год.
		Самостійна робота 30 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета навчальної дисципліни підготувати офіцера військового управління тактичного рівня, який володіє теоретичними знаннями про основи та правила стрільби зі стрілецької зброї, виконає нормативи з вогневої підготовки, володіє практичними навиками її застосування, спроможного організувати і методично правильно планувати та проводити заняття з вогневої підготовки (бойових стрільб), застосовувати та використовувати вогнепальну зброю у випадках, коли для цього виникають правові підстави.

Завдання:

- сформувати навички проведення практичних занять з вогневої

підготовки серед особового складу підрозділу;

– формувати стійкі психічні якості, які б давали змогу швидко та правильно орієнтуватись у типових ситуаціях, правомірно та ефективно застосовувати стрілецьку зброю за наявності несприятливих факторів (психічне, фізичне, інформаційне навантаження);

– опанувати знання про заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю;

- надати знання з правових підстав та порядок застосування стрілецької зброї;

- надати знань, умінь і навичок курсантам(студентам) необхідних для виконання їх функціональних обов'язків

Пререквізити: Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у тому числі стройова підготовка); Військова топографія; Бойова система виживання воїнів (у тому числі тактична медицина); Радіаційний, хімічний, біологічний захист підрозділів (у тому числі екологія); Автомобільна техніка (у тому числі автомобільна підготовка); Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка; Теорія права; Адміністративне право; Конституційне право України; Кримінальне право; Професійна відповідальність правника; Філософія.

Кореквізити: Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці; Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці; Порівняльне правознавство; Державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика; Військове право.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1.1.	Знати сутність, зміст, принципи та завдання керівних документів за напрямком діяльності.
РН НД 1.2.	Використовувати навчальну матеріально-технічної базу.
РН НД 1.3.	Використовувати знання, прийоми та правила стрільби при виконанні

	вправ зі стрілецької зброї.
РН НД 1.4.	Надавати консультативну допомогу особовому складу щодо техніки стрільби та прийомів безпечного поводження з стрілецькою зброєю.
РН НД 1.5.	Класифікувати нові зразки зброї, зазначати способи й порядок їх застосування.
РН НД 1.6.	Знати завдання підрозділу під час проведення практичних занять.
РН НД 1.7.	Подавати команди на відкриття та корегування вогню зі стрілецької зброї.
РН НД 1.8.	Знати особливості організації та методик проведення вогневого тренування на рівні командира підрозділу.
РН НД 1.9.	Застосовувати практичні навички прийомів і способів стрільби із стрілецької зброї.
РН НД 2.1.	Знати обов'язки посадових осіб, які беруть участь в організації та проведенні навчальних стрільб.
РН НД 2.2.	Знати особливості застосування стрілецької зброї країн блоку НАТО.
РН НД 2.3.	Керувати вогнем під час оборони та наступу.
РН НД 2.4.	Володіти порядком роботи командира взводу щодо організації наступу.
РН НД 2.5.	Володіти знаннями з порядку роботи командира з організації управління при підготовці до ведення бою.
РН НД 2.6.	Здійснювати організацію оборони та системи вогню при підготовці до ведення бойових дій.
РН НД 2.7.	Організовувати та проводити вогневе тренування з підрозділом.
РН НД 2.8.	Застосовувати практичні навички прийомів і способів стрільби із стрілецької зброї.
РН НД 2.9.	Застосовувати штатне озброєння підрозділу, виконувати прийоми зі зброєю та вогневі завдання зі стрілецької зброї в обсязі, визначеному Курсом стрільб.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.

ЗК1.5. Здатність до лідерства, відповідальності, ухвалення неупереджених і вмотивованих рішень.

ЗК1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування

Програмних результатів навчання:

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Організація та проведення занять з навчальної дисципліни. Вимоги керівних документів до організації та проведення вправ бойових стрільб та бойових стрільб. Підготовка та проведення занять з дисципліни стрілецька зброї та вогневої підготовки. Підготовка командира підрозділу (взводу) до проведення занять з вогневої підготовки. Нові зразки зброї та перспективні розробки озброєння збройних сил провідних країн світу. Прийоми та правила стрільби зі стрілецької зброї в сучасних умовах бойових дій та з досвіду проведення АТО та ООС. Вогневі тренування. Виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї.

Модуль 2. Організація та проведення стрільб.

Організація та проведення стрільб. Підготовка керівників стрільби на ділянці, робочому місці. Управління вогнем підрозділу в обороні. Управління вогнем підрозділу в наступі. Досвід країн блоку НАТО щодо застосування тренажерних комплексів та імітаційних систем в процесі бойової та спеціальної підготовки військ. Вогневі тренування. Виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Організація та проведення занять з навчальної дисципліни				
		Тема 1. Вимоги керівних документів до організації та проведення вправ бойових стрільб та бойових стрільб.	4	2		2
		Тема 2.Підготовка та проведення занять з дисципліни стрілецька зброї та вогневої підготовки.	4		2	2
		Тема 3.Підготовка командира підрозділу (взводу) до проведення занять з вогневої підготовки.	4	2		2
		Тема 4.Нові зразки зброї та перспективні розробки озброєння збройних сил провідних країн світу.	4	2		2
		Тема 5.Прийоми та правила стрільби зі стрілецької зброї в сучасних умовах бойових дій та з досвіду проведення АТО та ООС.	4		2	2
		Тема 6.Вогневі тренування. Виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї.	12		6	6
		<i>Разом</i>	32	6	10	16

		Модуль 2. Організація та проведення стрільб				
		Тема 1. Організація та проведення стрільб.	4	2		2
		Тема 2. Підготовка керівників стрільби на ділянці, робочому місці.	4	2		2
		Тема 3. Управління вогнем підрозділу в обороні.	4		2	2
		Тема 4. Управління вогнем підрозділу в наступі.	4		2	2
		Тема 5. Досвід країн блоку НАТО щодо застосування тренажерних комплексів та імітаційних систем в процесі бойової та спеціальної підготовки військ.	4	2		2
		Тема 6. Вогневі тренування. Виконання вправ стрільб зі стрілецької зброї.	8		4	4
		<i>Разом</i>	28	6	8	14
		Усього годин / кредитів ECTS	60/2,0	12	18	30

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Стрілецька зброя та вогнева підготовка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі

колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль				Самостійна робота курсантів (студентів)	Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2			
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 30	max 10	max 30	max 10	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є

		<p>посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.</p>
	5	<p>Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.</p>
	Min 0	<p>Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.</p>
Диференційований залік зараховано	100	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогалини в знаннях з певних частин основного

		матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної

Нормативно-правові акти.

1. Конституція України <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Статут внутрішньої служби Збройних Сил України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>

3. Закон України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>
4. Закон України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку застосування зброї і бойової техніки з'єднаннями, військовими частинами і підрозділами Збройних Сил під час виконання ними завдань у районі проведення антитерористичної операції у мирний час» від 14 лютого 2018 р. № 68. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68-2018-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дозвільну систему» від 12 жовтня 1992 р. № 576 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>
7. Наказ Міністерства внутрішніх справ № 622 від 21.08.1998 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>

Література

Основна

1. Методичний матеріал по вогневій підготовці для навчання військовослужбовців, призваних за мобілізацією <https://drive.google.com/file/d/0B4LJtLjz2HgTbGZXclIERWs0Qmc/view?resourcekey=0-Ir1dHtwZ9xtmuO2zl-PS7Q>
2. Настанова зі стрілецької справи 7,62 - мм кулемети Калашнікова ПК, ПКМ, ПКС, ПКМС, ПКБ, ПКМБ і ПКТ Навчально – методичний посібник. Міністерство оборони України.- Київ,2003 <https://tck.pl.ua/wp-content/uploads/2021/02/Nastanova-kulemety.pdf>

3. Настанова зі стрілецької справи. 9 - мм пістолет Макарова (ПМ). Міністерство Оборони України. Міністерство оборони України.- Київ,2004
<https://drive.google.com/file/d/1fflKO16bRMGPai2SUjuOJkh2BLAgSeBc/view>
4. Настанова зі стрілецької справи. Ручні гранати. Міністерство Оборони України. Міністерство оборони України.- Київ,2005
<https://drive.google.com/file/d/0B4LJtLjz2HgTQWV1WHFCLVluVlk/view?resourcekey=0-wCj3IkGwY3grwcQX6aCgKg>
5. Настанова зі стрілецької справи. Нічні приціли до стрілецької зброї та ручних гранатометів. Міністерство оборони України.- Київ,2004
<https://drive.google.com/file/d/0B4LJtLjz2HgTdEszakZfQ0NOQVU/view?resourcekey=0-15aQcDe8veyEVDU82UNiw>
6. Настанова зі стрілецької справи. Ручний протитанковий гранатомет РПГ-7. Міністерство Оборони України. Міністерство оборони України.- Київ,2004 <https://tck.pl.ua/wp-content/uploads/2021/02/Nastanova-RPH-7.pdf>
7. Настанова зі стрілецької справи. 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74Н) та 5,45-мм ручні кулемети Калашнікова (РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н) . Міністерство оборони України.- Київ,2004 https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-viiskovoi-pidhotovky/szvp/Kniga_4.pdf
8. Настанова зі стрілецької справи. 7,62-мм снайперська гвинтівка Драгунова(СГД). Міністерство оборони України.- Київ,2006
https://drive.google.com/file/d/1rcF0_z-5bnBYi09jT6mettlXqpyO5wA/view
9. Біла книга 2016. Збройні Сили України.- Київ, 2017
https://www.mil.gov.ua/content/files/whitebook/WB_2016.pdf
10. Біла книга 2017. Збройні Сили України.- Київ, 2018
<https://www.mil.gov.ua/content/files/whitebook/WB-2017.pdf>
11. Біла книга 2018. Збройні Сили України.- Київ, 2019
<https://www.mil.gov.ua/content/files/whitebook/WB-2018.pdf>
12. Біла книга 2019-2020. Збройні Сили України.- Київ, 2021
https://www.mil.gov.ua/content/files/whitebook/WB_2020_FINAL.pdf

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства оборони України - <https://www.mil.gov.ua/>

Електронний курс на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів «НЕІК» «Стрілецька зброя та вогнева підготовка»: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=359>

Електронний курс на порталі «Автоматизована система управління навчальним закладом» Методична розробка з навчальної дисциплін «Стрілецька зброя та вогнева підготовка» для проведення лекцій ч.1: http://77.244.44.2/materials/files/caf_v1/0167/01.pdf

Електронний курс на порталі «Автоматизована система управління навчальним закладом» Методична розробка з навчальної дисциплін «Стрілецька зброя та вогнева підготовка» для проведення практичних занять ч.2: http://77.244.44.2/materials/files/caf_v1/0168/01.pdf